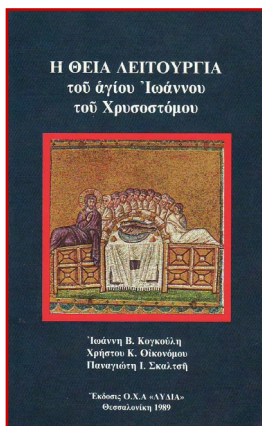

Βιβλιοπαρουσίασις

*Ιωάννη Β. Κογκούλη,
Χρήστου Κ. Οικονόμου
Παναγιώτη Ι. Σκαλτσή*

*Ἡ Θεία Λειτουργία
τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου*

Ἐκδόσεις: Ο.Χ.Α. «Λυδία».
Ἐκδοσις Α΄, Θεσσαλονίκη, 1989.
Σελίδες 293 (14 x 21).

Ἡ σχέση τῶν πιστῶν μὲ τὴν θεία Λειτουργία δὲν περιορίζεται μόνο στὰ ὄρια τοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος. **Ἐ**ξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν γενικότερη ἐκκλησιαστικὴ παιδεία καὶ λατρευτικὴ ἀγωγή. **Ἡ** θεία Λειτουργία δρᾷ μυστικὰ στὴν ψυχὴ τοῦ πιστοῦ καὶ συντελεῖ μὲ τὴν δύναμη τοῦ ἁγίου Πνεύματος στὴν μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἔνωσή του μὲ τὸν Χριστό. **Ἄ**λλὰ κι ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἡ γλώσσα καὶ οἱ λέξεις δὲν ἀντιμάχονται ἀσφαλῶς αὐτὴ τὴ μυστικὴ δύναμη. **Ἀ**πεναντίας μάλιστα ὑπηρετοῦν τὸ ἔργο καὶ τὸ στόχο τῆς Λειτουργίας. **Ἡ** γλώσσα εἶναι γεφύρι πὸ μᾶς φέρνει πιὸ κοντὰ σ' αὐτὸ πὸν τελεῖται καὶ πὸν ταυτόχρονα εἶναι θεῖο Μυστήριον καὶ πράξις δικῆ μας. **Ἐ**ὰ πρέπει ὅμως ὁ λόγος, καὶ στὴν περίπτωσή μας ὁ λειτουργικὸς λόγος, ὡς φορέας μηνυμάτων, νὰ εἶναι κατανοητὸς ἀπ' αὐτὸν πὸν τὸν ἀκούει καὶ τὸν μελετᾷ. **Δ**ιαφορετικὰ «εἰς ἀέρα λαλοῦμεν» (Α΄ Κορ. ιδ' 9).

Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται καὶ τὸ πρόβλημα τῆς σύγχρονης γενιᾶς. **Γ**λωσσικὰ εἶναι ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὸ λειτουργικὸν λόγο καὶ συναντᾷ πολλὰ δυσκολίες ὡς πρὸς τὴν κατανόηση

τοῦ νοήματος καὶ τοῦ μηνύματος τῶν λόγων τῆς θείας Λειτουργίας. **Ἡ** πραγματικότητα αὐτὴ πιστεύουμε πὼς ἐπιβάλλει τὴν προσαρμογὴ τοῦ λειτουργικοῦ κειμένου στὶς σύγχρονες γλωσσικὲς ἀπαιτήσεις, ἂν καὶ ὅλοι μας θὰ θέλαμε τὸ πρωτότυπο, πὺν ἔθρεψε γενιὲς ὀλόκληρες κι ἀποτελεῖ λαμπρὸ κομμάτι τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ εἶναι κατανοητὸ ἀπὸ ὅλους. **Πάντως** μιὰ τέτοια προσαρμογὴ δὲ θίγει τὸ μυστηριακὸ χαρακτῆρα καὶ τὸ συμβολισμό τῆς θείας Λειτουργίας, ἀλλὰ ἀποτελεῖ συγκεκριμένη ἀπόδειξη τῆς ἀγωνίας τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ δική μας προσπάθεια ἐστιάζεται σ' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ στόχο· νὰ συμβάλει στὴν ἄμβλυση τοῦ προβλήματος πὺν σήμερα συνεχῶς διογκώνεται, προσφέροντας ὡς βοήθημα καὶ μόνο στοὺς μαθητές, τοὺς ἐκπαιδευτικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς πιστοὺς γενικότερα, μιὰ σύγχρονη καὶ δυναμικὴ μετάφραση τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. **Καὶ** οἱ τελευταῖοι ἐνδοιασμοὶ μας γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα αὐτοῦ τοῦ ἔργου ξεπεράστηκαν τόσο ἀπὸ τὴν καθημερινή μας ἐμπειρία μέσα στὶς σχολικὲς τάξεις, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ Ἐ' Συνέδριο τῆς Ἐνώσεως Θεολόγων Βορείου Ἑλλάδος. **Τότε** τέθηκε ἐπιτακτικὰ τὸ πρόβλημα κι ἐπισημάνθηκε ἀπὸ πολλοὺς συναδέλφους ἢ ἔλλειψη κάποιου βασικοῦ βοηθήματος, πὺν νὰ ἀνταποκρίνεται ὅσο εἶναι δυνατὸ περισσότερο στὶς σημερινὲς λατρευτικὲς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι, στὴν πορεία τῆς σύνταξης αὐτῆς τῆς μετάφρασης τῆς θείας Λειτουργίας, οἱ δυσκολίες πὺν συναντήσαμε ἦταν πολλὲς καὶ ποικίλες στὴν ὀρθὴ καὶ ἀκριβῆ προσέγγιση τοῦ μηνύματος τοῦ κειμένου, τὸ ὀποῖο περιέχει πραγματικὰ σταυροὺς γιὰ τοὺς μεταφραστές. **Ὀδηγός** μας στὸ ὀλο αὐτὸ ἐγχείρημα στάθηκαν τόσο οἱ διάφορες μεταφραστικὲς προσπάθειες πὺν ἔχουν γίνεῖ μέχρι τώρα, ὅσο καὶ ἡ σχετικὴ μὲ τὴ θεία λειτουργία ἐκκλησιαστικὴ καὶ πατερικὴ γραμματεία.

Προκειμένου νὰ παραδώσουμε ἓνα ὀλοκληρωμένο ἔργο στὸ πλήρωμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀρχίζουμε τὴν παρούσα ἐργασία μὲ μιὰ σύντομη εἰσαγωγὴ στὸ νόημα τῆς Λειτουργίας καὶ τὴ σημασία τῆς λειτουργικῆς μουσικῆς. **Ἐπειτα** παρουσιάζουμε ἐποπτικὰ, μὲ εἰκόνες, τὰ λειτουργικὰ σκεῦη, καλύμματα καὶ τὰ ἄμφια τῶν κληρικῶν, μὲ σύντομη ἀναφορὰ στὴ χρῆση καὶ τὴ σημασία τοῦ καθενός. **Ἀκολουθεῖ** διάγραμμα τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ στὴ συνέχεια τὸ κείμενο μὲ τὴ μετάφραση σὲ παράλλη-

λες σελίδες. **Ι**διαίτερη βαρύτητα δώσαμε στη θεολογική έρμηνεία και τὰ σχόλια στη θεία Λειτουργία, ὥστε νὰ κατανοήσει ὁ χριστιανὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἱστορίας τῆς θείας Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖο διαποτίζει ὅλο τὸ θεῖο δράμα ποὺ βιώνεται κατὰ τὴν εὐχαριστιακὴ μας σύναξη.

Επίσης, γιὰ νὰ εἶναι τὸ κείμενο πιὸ λιτὸ καὶ πιὸ κοντὰ στὴν ἀρχαία του μορφή, μεταθέσαμε στὸ παράρτημα ἐμβόλιμα στοιχεῖα καὶ μεταγενέστερους διαλόγους μεταξὺ ἱερέα - διακόνου (π.χ. ὅσα λέγονται πρὶν καὶ μετὰ τὴ μεγάλη εἴσοδο ἢ κατὰ τὴν προετοιμασία τῆς θείας Εὐχαριστίας), καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς παραλλαγές διαφόρων χαρακτηριστικῶν σημείων τῆς Λειτουργίας (τρισάγιο, εἰσοδικό, κοινωνικό). **Σ**τὸ παράρτημα ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ὅλες οἱ περιπτώσεις τῶν Ἀντιφώνων καθὼς καὶ οἱ εὐχές γιὰ τὴ θεία Μετάληψη. **Σ**τὸ τέλος παραθέτουμε ἐκτενῆ κατάλογο ἀπὸ πατερικὰ ὑπομνήματα στὴ θεία Λειτουργία καὶ νεότερη βιβλιογραφία.

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὸν καθηγητὴ τῆς Λειτουργικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννη Φουντούλη γιὰ τὶς πολύτιμες συμβουλές καὶ ὁδηγίες του γιὰ τὴ λειτουργικὰ ἀρτιότερη παρουσίαση αὐτῆς τῆς ἐργασίας.

Ιδιαίτερες εὐχαριστίες ὀφείλουμε στὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Ἀδελφότητα «ΑΓΙΑ ΛΥΔΙΑ», ἡ ὁποία ἀνέλαβε ὅλες τὶς δαπάνες καὶ συμπεριέλαβε τὴν παροῦσα ἐργασία στὶς ἐκδόσεις της.

Ελπίζουμε ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ, ποὺ εἶναι ἐνταγμένη καὶ στὶς πρωτοβουλίες τοῦ Ἐργαστηρίου Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στὸν τομέα τῆς θρησκευτικῆς γενικότερα καὶ λατρευτικῆς εἰδικότερα ἀγωγῆς, θὰ ὑπηρετήσῃ ἔστω καὶ στὸ ἐλάχιστο τὶς λειτουργικὲς ἀνάγκες, τόσο τῶν μαθητῶν, ὅσο καὶ εὐρύτερα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. **Ε**πικαλούμαστε τὶς εὐχές καὶ εὐλογίες τῆς μητέρας μας Ἐκκλησίας καὶ παρακαλοῦμε τὸ φιλόανθρωπο Θεὸ νὰ δεχθεῖ τὴν προσφορὰ μας αὐτὴ «εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν αὐτοῦ θυσιαστήριον εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς» καὶ νὰ «ἀντικαταπέμψῃ ἡμῖν τὴν θείαν χάριν καὶ τὴν δωρὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος».

Θεσσαλονίκη,

Εορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν (30-1-1989)

Ἰωάννης Β. Κογκούλης, Χρῆστος Κ. Οἰκονόμου

Παναγιώτης Ἰ. Σκαλτσῆς

* * *

Περιεχόμενα

Πρόλογος.

Εισαγωγικά.

- 1. Περιεχόμενο αγίου δισκαρίου. Λειτουργικά σκεύη καὶ ἄμφια.
Τὰ ἱερατικὰ ἄμφια.**
- 2. Σχεδιάγραμμα τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ αγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.**
- 3. Κείμενο - Μετάφραση.**
- 4. Θεολογικὴ ἐρμηνεία καὶ σχόλια.**
- 5. Παράρτημα.**
- 6. Βιβλιογραφία.**
  - I Λειτουργικὰ ὑπομνήματα.**
  - II Νεότερη βιβλιογραφία.**

